

مدیر تولید شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس: | واحد پارازایلن بوعلی سال آینده وارد مدار می‌شود / صنایع نساجی برای ساخت پتروشیمی سرمایه‌گذاری کنند

مدیر تولید شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس گفت: تاخیر در بازسازی واحد پارازایلن پتروشیمی بوعلی به دلیل تحریم‌ها بود؛ علاوه بر اینکه اگر در مقطعی به جای تولید پارازایلن، زایلن تولید و صادر می‌شد، به نفع پتروشیمی بوعلی بود.

به گزارش مشعل نیوز، بدون شک هدف نهایی در صنعت نفت هر کشوری باید بر شکل‌گیری زنجیره ارزش و توسعه صنایع پایین‌دستی متمرکز باشد، زیرا اشتغال‌زایی اصلی و ارزش افزوده بالا در صنایع پایین‌دستی ایجاد می‌شود و صادرات محصولات تولیدی در صنایع بالادستی به معنای خام‌فروشی و هدر رفت منابع نفت و گاز کشور محسوب می‌شود.

به طور کلی تأمین قابل اتکای مواد اولیه مورد نیاز به لحاظ کمّی

وکیفی از جمله الزامات توسعه صنایع پایین دستی پتروشیمی است. بررسی وضعیت صنایع پایین دستی کشور حاکی از آن است که یکی از مشکلات جدی این صنایع کمبود مواد اولیه موردنیاز آنها است. برای مثال در حال حاضر ظاهراً صنایع پایین‌دستی پتروشیمی با کمبود مواد اولیه نظیر پلی اتیلن ترفتالات (پِت)، پلی پروپیلن (پ.پ) و پی.وی.سی مواجه هستند.

این موضوع نه تنها مانع توسعه این صنایع و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده شده است، بلکه باعث شده تحت تاثیر کمبود این مواد اولیه و ایجاد رقابت برای خرید آنها از بورس کالا، قیمت بسیاری از محصولاتی که از این زنجیره تولید می‌شوند و در اختیار مردم قرار می‌گیرند، نیز افزایش قابل توجهی پیدا کند.

یکی از معضلات اساسی در صنعت پتروشیمی کشور، توسعه نامتوازن این صنعت در زنجیره محصولات تولیدی است. به اعتقاد کارشناسان، این توسعه نامتوازن در نتیجه سیاست‌گذاری نامناسب [وزارت نفت](#) و شرکت ملی صنایع پتروشیمی در طول سالیان متمادی بوده است. در نتیجه این سیاست‌گذاری، برخی واحدهای پتروشیمی مثل واحدهای متانولی و واحدهای تولیدکننده پلی‌اتیلن به دلیل تکنولوژی پایین و سودآوری بالا به تعداد زیاد ساخته شده‌اند، ولی پتروشیمی‌های خوراک مایع که محصولاتی نظیر پلی اتیلن ترفتالات (پِت) و پلی پروپیلن (پ.پ) تولید می‌کنند هنوز به تعداد موردنیاز احداث نشده‌اند.

در این راستا برای رمزگشایی از دلایل توسعه نامتوازن صنعت پتروشیمی در کشور با **محمدرضا سلیمان زاده مدیر تولید شرکت صنایع پتروشیمی خلیج فارس** به گفتگو نشستیم. بخش اول این مصاحبه با عنوان «[جزئیات دو مگا پروژه جدید تولید پروپیلن/ رمزگشایی از دلایل توسعه نامتوازن صنعت پتروشیمی](#)» منتشر شده است.

مشروح بخش دوم این مصاحبه به شرح زیر است:

*** صنایع نساجی برای ساخت پتروشیمی سرمایه‌گذاری کنند**

فارس: در بخش اول مصاحبه برنامه‌های هلدینگ خلیج فارس درباره ساخت واحدهای پتروشیمی تولیدکننده پروپیلن را توضیح دادید. آیا برنامه‌ای برای ساخت واحدی مشابه پتروشیمی تندگویان نیز دارید؟ زیرا صنایع پایین‌دستی معتقدند که در گرید پلی استر نساجی تولیدات کمتر از تقاضای واقعی است. هر چند که دلایلی هم وجود دارد.

سلیمانزاده: در حال حاضر تنها تولیدکننده پت در کشور پتروشیمی شهید تندگویان است که باید کل تقاضای کشور را جواب بدهد. برای افزایش تولید این پتروشیمی اقداماتی در دست انجام است مثلاً واحدهای پلیمری آن، در فاز 2 حدوداً بیست درصد افزایش ظرفیت داده شده است. تامین قطعات موردنیاز واحدهای شیمیایی آن به خاطر تحریم بعضاً دچار مشکل شده بود در حال بومی‌سازی و ساخت توسط تولیدکنندگان ایرانی است و به زودی جایگزین خواهد شد.

به هر حال فکر می‌کنم الان دیگر مشکل تولید از بابت میزان حجم تولید حل شده است و ظرفیت این پتروشیمی نیز در حال افزایش است. درباره بحث تنوع‌سازی تولید هم امسال گریدهای متنوع‌تری، حداقل دو الی سه گرید توسط پتروشیمی شهید تندگویان تولید و به بازار عرضه شده است.

اما درباره اینکه آیا برنامه‌ای برای احداث یک پتروشیمی دیگر مشابه پتروشیمی شهید تندگویان داریم خدمتتان عرض کنم که ساخت یک پتروشیمی مشابه به سرمایه‌گذاری گسترده‌ای نیاز دارد و از طرفی ملاحظات مربوط به شیوه تامین خوراک و بازار مصرف آن نیز باید در نظر گرفته شود.

من پیشنهاد می‌کنم که اگر در پلی استر نساجی دچار کمبود هستیم و برنامه این است که پتروشیمی مشابه تندگویان احداث شود خود انجمن نساجی برای این قضیه اقدام کند. شرکتهای نساجی در ایران شرکتهای کوچکی نیستند و میتوانند در این زمینه سرمایه‌گذاری کنند تا هم مشکلات خودشان و هم کشور حل شود و همه هم از آنها حمایت میکنند.

*** التهابات بازار پت در کشور ناشی از نوسانات قیمت ارز است**

فارس: آیا در تامین خوراک برای تولید پت در داخل کشور دچار مشکل هستیم؟ چون همین الان ما MEG مازاد داریم که صادر میشود. پارازایلن هم که پتروشیمی بوعلی دارد. پس چرا نباید یک واحد دیگر مشابه پتروشیمی تندگویان تاسیس شود؟ یعنی میخواهم بدانم از نظر شما دلیل عدم احداث چیست و چه چیزی گلوگاه است.

سلیمانزاده: در حال حاضر واحد تولید پارازایلن پتروشیمی بوعلی سینا در سرویس نمیشود. البته شما درست می‌فرمایید در تولید MEG مشکلی وجود ندارد. برای دریافت این ماده ما یک قرارداد 25 ساله با پتروشیمی مارون داریم و این ماده را از طریق خط لوله به صورت مستقیم دریافت میکنیم. در تامین پارازایلن هم مشکل کمبود خوراک

وجود ندارد. بنده سوال شما را به گونه‌ای دیگر مطرح می‌کنم اینکه چرا همه سرمایه‌گذاران مشتاق هستند که واحد پلی اتیلن بزنند ولی کسی حاضر نیست واحد تولیدی پت احداث کند؟ کلید حل معما در پاسخ به این پرسش است.

فارس: واحدهای پلی اتیلن سودآوری بالایی دارند ولی مثلاً برای خوراک پارازیلن تخفیف می‌داده نمی‌شود، پس کسی اقدام نمی‌کند. منظور شما این است؟

سلیمان‌زاده: ولی دولت می‌تواند روی خوراک پتروشیمی تولیدی پت هم تخفیف بدهد و مثلاً به پتروشیمی که دارد پارازایلن تولید می‌کند بگوید که من روی خوراک شما 5 درصد تخفیف خاص می‌دهم شما هم باید به پارازایلن 5 درصد تخفیف بدهید.

فارس: نمی‌توان در بحث اعطای مجوزها کار سیاست‌گذاری کرد؟ مثلاً بگویند با توجه به اینکه کشور در واحدهای متانولی و اولفینی اشباع شده است، پس دیگر مجوزی جدیدی برای احداث صادر نمی‌کنم تا سرمایه‌گذار را به سمت پوشش سایر حفره‌ها هدایت کرد.

سلیمان‌زاده: کار را با زور نمی‌شود جلو برد. ما باید ببینیم کجا مشکل وجود دارد و آن را برطرف کنیم. الان زنجیره پت یا سایر زنجیره‌هایی دیگر هم شاید در کشور نیاز به تولید بیشتر وجود داشته باشد. برای ایجاد توازن در صنعت پتروشیمی باید بین اقتصاد طرح‌ها توازن ایجاد شود.

البته در حوزه تولید پت، حجم مورد نیاز کشور کاملاً تامین شده است، یعنی همیشه هلدینگ بالاتر از کف عرضه، پت عرضه شده است. التهابات بازار پت در کشور ناشی از دلالتی و نوسانات قیمت ارز است. وقتی فاصله‌ای بین قیمت ارز آزاد و ارز نیمایی ایجاد می‌شود، همه طرفدار این هستند که هر چه بیشتر و زودتر پت را از بورس کالا بخرند.

***چرا تقاضا برای خرید مواد اولیه صنایع نساجی افزایش یافته است؟**

فارس: کمبود اصلی در تولید پت مربوط به پلی استر نساجی است. ظاهراً در سال گذشته در زنجیره میانی این صنعت واردات نخ، الیاف و پارچه صورت می‌گرفت و حالا با کمبود ارز تمامی تقاضا از کل زنجیره نساجی به پتروشیمی تندگویان منتقل شده است. یعنی شاید لزوماً هم بحث دلالتی مطرح نباشد و بخشی از آن هم تقاضای واقعی باشد. نظر شما در این باره چیست؟

سلیمانزاده: سال گذشته در همین بازه زمانی چند ده هزار تن پت گرید نساجی را عرضه می‌کردیم که نساجی‌ها نمی‌خریدند و دنبال صادراتش بودیم. در بسیاری از محصولات از دو هفته قبل تا حالا وضعیت بازار تغییر کرده است. مثلاً سه هفته قبل می‌دیدید که برای خرید محصولی همه در صف خرید هستند و تقاضا افزایش یافته است ولی الان معکوس شده است و ما دنبال مشتری خارجی می‌گردیم. یعنی این موضوع نشان می‌دهد که بعضاً تقاضاها واقعی نیست.

فارس: شاید دلیل این نوسانات بازار به تورم برگردد یعنی جایی نرخ ارز و تورم رو به افزایش است و تولیدکننده فوراً برای خرید مواد اولیه تا چند ماه آینده خود اقدام می‌کند ولی الان که قیمت‌ها متعادل شده دیگر خریدی انجام نمی‌شود.

سلیمانزاده: بله این امکان هم وجود دارد. مثلاً تولیدکننده‌ها محصولی را که حدس می‌زنند در آینده افزایش قیمت خواهد داشت، بیشتر می‌خرند و این اتفاقاتی که رخ می‌دهد طبیعی است. نکته بنده این است که در این مسائل نباید هیجانی برخورد کنیم. پتروشیمی تندگویان به خوبی در حال مدیریت بازار است و مشکلی بابت تامین تقاضای صنایع پایین‌دستی ندارد.

*** واحد پارازایلن پتروشیمی بوعلی سال آینده وارد سرویس می‌شود**

فارس: پتروشیمی بوعلی چند سال گذشته دچار سانحه‌ای شد که واحد پارازایلن آن آسیب دید. قبل از این اتفاق پارازایلن این واحد خوراک پتروشیمی تندگویان بود ولی الان این پتروشیمی مجبور است پارازایلن موردنیاز را با کشتی از پتروشیمی نوری تامین کنند. هلدینگ خلیج فارس درباره بازسازی واحد پارازایلن پتروشیمی بوعلی برنامه‌ای ندارد؟

سلیمانزاده: راه‌اندازی پارازایلن پتروشیمی بوعلی در دستور کار قرار گرفته است. کارهای طراحی واحد پارازایلن انجام شده و اقدامات مربوط ساخت آن نیز حال انجام است. طبق برنامه در سال آینده این واحد وارد سرویس خواهد شد. برای احداث این واحد به موکلولارسیوی نیاز بود که کار خریداری انجام شده است. این ماده واقعاً خاص است و در حال حاضر در سایت قرار گرفته است. البته به برخی متریا‌های ویژه هم نیاز دارد ولی به هر حال واحد پارازایلن پتروشیمی بوعلی سال آینده وارد سرویس می‌شود.

فارس: به نظر شما انجام این پروژه زیاد طول نکشید؟ چون فکر کنم

باید چند ماهه انجام میشد؟

سلیمانزاده: چرا طولانی شده و دلایل مختلفی داشته است. بخشی از آن مربوط به تحریمها بود. بخشی از آن هم مربوط به منافع پتروشیمی بوعلی بوده است که دیده است اگر در مقاطعی به جای اینکه پارازایلن تولید کند، زایلن را تولید کند و بفروشد به نفعش است. این قضیه به همان ریشه اصلی ماجرا برمیگردد که گفتم یعنی مشکل بالا بودن قیمت خوراکیهای مایع است.

بر روی قیمت خوراک گازی، یک قیمت پایه و فیکسی در نظر گرفته شده است و بر مبنای همان به پتروشیمیها خوراک فروخته میشود. پتروشیمی خوراک گازی عمدتاً در زنجیره پلیاتیلن خلاصه میشوند و بخش تولید MEG سهم کمتری در صنعت فعلی دارد.

*** توازن بین قیمت خوراک و تخفیف پلکانی متناسب با تکمیل زنجیره در دستور کار قرار گیرد**

فارس: در پایان به نظر شما درباره مدل توسعه زنجیره پتروشیمی از بالادست تا میاندستی چه سیاستی باید اتخاذ شود؟

سلیمانزاده: بنده همینجا یک نکته‌ای را عرض کنم اینکه برای توسعه زنجیره در صنعت پتروشیمی از بالادست تا میاندست و سپس پاییندست باید سیاست‌گذاری کرد و برنامه داشت. مثلاً بعضاً از پتروشیمیها انتظار دارند که زنجیره پاییندست را هم خودشان شکل دهند درحالیکه وارد شدن به صنایع پاییندستی در تخصص ما نیست، زیرا صنایع پاییندستی بیزینسهای کوچکی هستند که دست و پا گیرند.

لذا کشورهای مختلف سیاستهای مختلفی را برای توسعه صنایع پاییندستی در پیش گرفتند. مثلاً در خوراک بالادست تخفیف خوبی میدهند، بعد به شرکتی که اتیلن تولید میکند، میگویند شما هم باید محصولات را با این تخفیف به زنجیره میاندستی بفروشی و بعد زنجیره میاندستی هم پلیاتیلن را با تخفیف در اختیار زنجیره‌های بعدی تا پاییندستی قرار میدهد. پس دو موضوع توازن بین قیمت خوراکیها و تخفیف پلکانی متناسب با تکمیل زنجیره موضوع مهمی است که باید در دستور کار قرار گیرد.

صنعت پتروشیمی یک صنعت کلیدی برای کشور است و از این نظر که چقدر میتواند اشتغالزایی داشته باشد اصلاً قابل مقایسه با صنایع دیگر نیست. بنابراین انجام کار کارشناسی در سطح کلان صنعت پتروشیمی و

سیاستگذاری درست می‌تواند خیلی از مشکلات کشور را حل کند. در هلدینگ خیلج فارس، از نظر حجم تولید اوضاع‌مان خوب است و در زمینه تامین قطعات هم کارهای زیادی انجام شده و در حال انجام است. سال قبل و امسال با اینکه در اوج تحریم بودیم، هزاران قلم از کالاهای داخلی مورد استفاده قرار گرفتند و جایگزین کالاهای خارجی شدند. شاید اگر لیستی تهیه کنیم تعداد قطعاتی که داخلی‌سازی شده‌اند حدود چند هزار قلم باشد.

برخی تجهیزات و مواد شیمیایی هستند که پیش‌تر در داخل تولید نمیشد. یکی از دلایل تداوم تولید در پتروشیمی‌ها هم همین بوده است که این تجهیزات و مواد اولیه مورد نیاز و حساس و کلیدی را توانستیم در داخل تولید کنیم. اگر برنامه‌ریزی درستی صورت بگیرد، در کشور ما پتانسیل تولید و صادرات این تجهیزات نیز وجود دارد. بعضا خارجی‌ها وقتی می‌شنوند که فلان تجهیز را خودمان تولید کردیم تعجب می‌کنند.

در حوزه احداث واحدهای جدید پتروشیمی نیز سرمایه خوبی در بخش خصوصی وجود دارد و چون سوددهی خوبی نیز وجود دارد. افراد اتوماتیک این کار را انجام می‌دهند. در حوزه نیروی انسانی نیز نیروی کار متخصص زیادی در کشور وجود دارد که می‌توانیم آنها را به کار گیریم. شاید در دنیا جز چند کشور پیشرو از نظر تعداد مهندس تحصیلکرده هستیم که می‌توانند در شرکت‌ها مشغول شوند.

مصاحبه از سیداحسان حسینی